

LBAS Vēstis

Latvijas Brīvo
arodbiedrību
savienības
izdevums Nr. 205

LBAS prioritātēs valsts budžetam – valsts aizsardzība, izglītība un zinātne, veselība un demogrāfija

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS) ir nosūtījusi Finanšu ministrijai un Valsts kancelejai [LBAS izvirzītās prioritātes 2026.gada valsts budžetam](#), kurās akcentē nepieciešamību nodrošināt finansējumu Latvijai stratēģiski būtiskās nozarēs. Lai arī LBAS atbalsta Latvijas valdības uzstādījumus, ka Latvijai ir būtiski palielināt valsts aizsardzības finansējumu, tostarp ārējai un iekšējai drošībai, vienlaikus uzsveram, ka ir kritiski svarīgi saglabāt finansējumu arī citām stratēģiski svarīgām nozarēm atbilstoši iepriekš valdības uzstādītajiem mērķiem - valsts aizsardzībai (ārējai un iekšējai), izglītībai un zinātnei, veselībai - un papildināt tās ar vēl vienu prioritāti – demogrāfiju.

LBAS atbalsta finansējuma palielināšanu valsts aizsardzības nozarei, bet aicina izvērtēt iespēju pakāpeniski palielināt finansējumu valsts aizsardzības nozarei līdz 5% apmēram no iekšzemes kopprodukta (turpmāk – IKP):

- 2026.gada budžetā – 4,5% apmērā no IKP;
- 2027.gada un turpmāko gadu budžetā – 5% apmērā no IKP.

Vēstulē LBAS uzver, ka viens no valdības mērķiem ir Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam (Ministru kabineta rīkojums Nr. 359, 26.05.2022.) iezīmētais valsts finansējums veselības aprūpei 2027. gadā – 6% no iekšzemes kopprodukta (IKP). Par to, ka Latvijas valdības finansējums veselības aprūpei ievērojami atpaliek no pamatnostādnes iezīmētā pieauguma, savas bažas jaunākajā ziņojumā par Latviju paudusi arī Eiropas Komisija (EK). Komisijas ieskatā, lai veicinātu konkurētspēju, ilgtspēju, un sociālo taisnīgumu, Latvijai varētu gūt labumu no publisko izdevumu uzlabošanas, novirzot izdevumu ietaupījumus ne tikai aizsardzībai, bet arī veselības aprūpei (Eiropas Komisija. 2025. gada ziņojums par Latviju. Briselē, 4.6.2025. SWD(2025) 214 final). Tāpēc EK cita starpā iesaka Latvijai stiprināt veselības aprūpes sistēmu ar papildu cilvēkresursiem un finanšu re-

sursiem, kā arī samazināt pacientu personīgos maksājumus (Eiropas Komisija. Ieteikums Padomes ieteikumam par Latvijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku. Briselē, 4.6.2025. COM(2025) 214 final). Ņemot to vērā, LBAS uzsver, ka valsts finansējumam Veselības ministrijas pamatfunkciju izpildei 2026. gadā ir jābūt vismaz 5% no IKP apmērā.

Vēstulē Finanšu ministrijai un Valsts kancelejai LBAS vēl norāda uz šādiem jautājumiem:

- darbaspēka atlīdzības ierobežojumu 2,6% apmērā pārskatīšana;
- palielināt atvieglojumu par apgādībā esošām personām;
- bērnu kopšanas un vecāku pabalstu paaugstināšana;
- vecāku pabalsta saglabāšana 75% apmērā vecākiem, kuri atgriežas darbā pirms pabalsta termiņa beigām;
- Koplīgumu veicināšanas rīcības plāns un tā prioritātes ar ietekmi uz budžetu;
- palielināt komandējuma dienas naudas apmēru Latvijas teritorijā;
- ieviest konkrētu risinājumu atlikto VSAOI segšanai;
- minimālās algas un neapliekamā minimuma pārskatīšana.

VISU RAKSTU LASIET [ŠEIT](#).

Preses konferencē - LBAS 35

26. maijā

LBAS septiņas prasības darbinieku labklājībai Latvijā

Rīga, 2025. gada 26. maijā

Ministru kabinetam, Saeimai

LBAS septiņas prasības darbinieku labklājībai Latvijā

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS) savā 35. dzimšanas dienā aicina Latvijas valdību un Saeimu veicināt kvalitatīvu nodarbinātību Latvijā.

Šodienas apstākļos, kad Latvijas darba tirgu raksturo ģeopolitiska un ekonomiska nedrošība, demogrāfiskie izaicinājumi, akūts darbinieku trūkums, vairāk nekā jebkad Latvijas likumdevējam un izpildvarai ir svarīgi rūpēties par esošajiem darbiniekiem Latvijā un paust sabiedrībai vēstījumu, ka Latvijas ekonomikas, izaugsmes, konkurētspējas un labklājības būtiska sastāvdaļa ir darbinieki.

Globalizācijas un pārrobežu uzņēmējdarbības kontekstā, Latvija vairs nevar uzturēt savu konkurētspēju uz lēta darbaspēka izmaksām. Latvijas darba devēju produktivitāti un konkurētspēju ir nepieciešams balstīt uz inovācijām, tehnoloģijām, iekārtām, mūsdienīgu darba organizāciju, pieprasītiem un unikāliem produktiem un pakalpojumiem. Tas nekādā gadījumā nav savienojams ar esošo darbinieku tiesību samazināšanu, ierobežojot darba samaksu apmērus, samazinot darbnespējas lāpu apmaksu, pensijas un citas sociālās garantijas, ar kuriem darbinieki rēķinās mūsdienu augošās dzīves dārdzības izaicinošajos apstākļos. Gluži pretēji, **ir nepieciešami valdības un likumdevēja vēstījumi un darbība, kas apliecina to, ka valsts ciena un rūpējas par Latvijas darbiniekiem, iegulda viņu izaugsmē un labklājībā.**

Uzsveram, ka mūsdienu konkurences apstākļos Latvijā ir nepieciešamas kvalitatīvas darba vietas, kuras raksturo cienīga darba samaksa, fiziskajai un mentālajai veselībai droši darba apstākļi, darba tiesību aizsardzība, sociālais dialogs, darbinieku interešu sadzirdēšana un vērā ņemšana, darbinieku profesionālās izaugsmes iespējas, kā arī darba un privātās dzīves līdzsvars.

LBAS atgādina, ka **arodbiedrības ir neatņemama demokrātiskas sabiedrības sastāvdaļa, kas nodrošina darbinieku balss sadzirdēšanu, līdzsvaru starp uzņēmējdarbības peļņu un darbinieku labklājību, kā arī uzraudzību par darbinieku tiesību ievērošanu praksē.** Arodbiedrību darbs ir priekšnosacījums kvalitatīvai nodarbinātībai valstī.

Lai veidotu Latvijā darbiniekus motivējošas darba vietas, darbinieku labklājību un sniegtu savu ieguldījumu Latvijas darba tirgū, LBAS aicina:

1. Rūpējoties par valsts ārējo drošību, stiprināt iekšējās drošības aspektus, nodrošinot nepieciešamo **valsts budžeta finansējumu publiskajiem pakalpojumiem**, jo īpaši veselības aprūpei, izglītībai, sabiedriskajam transportam, infrastruktūras uzturēšanai, garantējot, ka šajās jomās ietaupīto finansējumu atstāj nozares prioritātēm.
2. Lai stiprinātu arodbiedrību lomu un tiesību aizsardzību: 1) Krimināllikumā paredzēt atbildību par arodbiedrību tiesību pārkāpumiem, 2) paredzēt arodbiedrībām tiesības iesniegt kolektīvās sūdzības darbinieku kopējo tiesību un interešu aizsardzībai, 3) stiprināt arodbiedrību koplīgumspēju, paplašinot jautājumu loku, par ko vienoties darba koplīgumos.
3. Iestāties par darbinieku **darba tiesību aizsardzību** (piemēram, virsstundu apmaksas esošās kārtības saglabāšanu, vienlaikus radot plašākas iespējas koplīgumā risināt šo jautājumu), saglabājot darbinieku kopējo aizsardzības līmeni.
4. Uzlabot darbinieku **drošību un veselības aizsardzību darba vietās**, tostarp, ieviešot veselības aprūpes sistēmu, kas nodrošina objektīvus datus par personas veselības stāvokli.
5. Rūpējoties par nākotnes darbaspēku, nodrošināt **zināšanas par darba tiesībām un sociālo dialogu kā obligātu prasību** izglītības sistēmā, lai panāktu Latvijas jauniešu sagatavotību profesionālajai dzīvei.
6. Veicinot cilvēkkapitāla izaugsmi uzņēmumu konkurētspējai un sabiedrības nākotnes labklājībai, nodrošināt, ka darbiniekiem ir tiesības uz **apmaksātām apmācībām darba laikā**.
7. **Demogrāfijas uzlabošanas kontekstā, mērķtiecīgi virzoties uz ES-27 vidējo līmeni, paaugstināt darbinieku darba samaksas un sociālo garantiju konkurētspēju:** 1) vidējo darba samaksu atbilstoši inflācijas un ekonomikas konkurētspējas pieaugumam, 2) atvieglojumu par apgādībā esošu personu, 3) neapliekamo minimumu un minimālo algu – atbilstoši jau pieņemtajiem lēmumiem, aicinot trīspusējā sociālā dialoga ietvaros parakstīt un īstenot **Nacionālo koplīgumu veicināšanas plānu**, izpildot pienākumus, kurus paredz Latvijas starptautiskās saistības.

LBAS 35. gadadienā izsaka pateicību Latvijas valdībai, Saeimai par ilgstošu un dinamisku sociālo dialogu un novēl sociālajiem partneriem demokrātisko vērtību stiprināšanu, konstruktīvu un attīstošu sociālo dialogu, labklājības pilnu izaugsmi, kā arī kopības izjūtu un solidaritāti!

LBAS vārdā priekšsēdētājs

Egils Baldzēns

Nacionālajā trīspusējā sadarbības padomē

12. jūnijā notika Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes (NTSP) sēde, kuras dienas kārtībā bija jautājumi par cilvēkkapitāla attīstību un pieejamību un par pasākumiem valsts konkurētspējas veicināšanai.

LBAS priekšsēdētājs Egīls Baldzēns sēdē sniedza izsmelšu prezentāciju, kurā akcentēja Valsts politikas plānošanas dokumentu un cilvēkkapitāla lomu, kā arī norādīja uz prioritāri virzāmajiem rīcībpolitikas jautājumiem atbilstoši Cilvēkkapitāla attīstības rīcības plānam 2025-2027. LBAS prezentāciju "Cilvēkkapitāla attīstība un pieejamība Latvijā. Prezentācija 12.06.2025. NTSP sēdē" skatiet šeit: <https://arodbiedribas.lv/informativie-materiali/prezentacijas/>

Sēdes laikā Ekonomikas (EM), Labklājības (LM) un Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) vienojās par

vienotu cilvēkkapitāla pārvaldības modeli darba tirgus vajadzību nodrošināšanai.

Tāpat tika nolemts papildināt Cilvēkkapitāla attīstības rīcības plānu 2025.-2027. gadam ar papildu pasākumiem, kā arī tika panākta vienošanās tuvākajā laikā valdībā iesniegt grozījumus Darba likumā, kas radītu elastīgu darba tirgu, sekmējot darbinieku nonākšanu darba vietās, kuras spēj piedāvāt konkurētspējīgāku atalgojumu.

Sēdes laikā LDDK prezidents A. Bite piekrita LBAS priekšsēdētājam E. Baldzēnam, ka ir panākts ļoti labs kompromiss grozījumos Darba likumā saistībā ar virsstundu apmaksu, dodot iespēju par to vienoties koplīgumā.

Vairāk lasiet [šeit](#).

Sēdes video ierakstu skatieties [šeit](#).

Foto: VK, Gatis Rozenfelds

19. martā notika Nacionālā trīspusējās sadarbības padomes (NTSP) sēde, kuras darba kārtībā bija vairāki jautājumi: 1) par priekšlikumiem administratīva sloga mazināšanai un darbības efektivitātes uzlabošanai publiskajā sektorā un izmaiņām valsts budžeta plānošanā; 2) par NTSP rīcības plāna koplīguma sarunu veicināšanai apstiprināšanu.

- Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības priekšsēdētājs V. Keris sanāksmē uzsvēra, ka "finansēt valsts aizsardzību virs 4 % no IKP kamēr valsts budžeta finansējums Veselības ministrijas pamatfunkciju izpildei nav sasniedzis vismaz 5% no IKP, tā nebūtu pareiza rīcība".
- Vairāk lasiet [šeit](#).
- Labklājības ministrijas sagatavotais plāna projekts koplīguma sarunu veicināšanai un prezentācija pieejama [šeit](#).
- Sēdes videoieraksts pieejams [šeit](#).

LBAS vadība un eksperti – reģionālajās vizītēs

LBAS vadība un eksperti šogad ir devušies vairākās reģionālajās vizītēs - 2. jūnijā uz Liepāju, 14. aprīlī – uz Jelgavu un 3. martā – uz Daugavpili.

Tikšanās ar biedriem Daugavpilī

LBAS diena reģionā sākās ar LBAS jurista, darba tiesību konsultanta Kaspara Rācenāja un LBAS darba aizsardzības speciālista Mārtiņa Pužula lekcijām profesionālo izglītības iestāžu audzēkņiem un LBAS priekšsēdētāja vietnieces Andas Grīnfeldes tikšanos ar attiecīgās profesionālās izglītības iestādes vadību. Lekcijas un tikšanās notika Liepājas

Tikšanās Jelgavas pilsētas domē

Valsts tehnikumā, Jelgavas tehnikumā un Daugavpils Tūrisma un tehnoloģiju tehnikumā.

Gada pirmajā pusē LBAS organizē izglītojošus pasākumus – lekcijas profesionāli izglītojošo izglītības iestāžu audzēkņiem, savukārt rudenī notiek konkurss PROFS, kurā visu vidējo profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu komandām tiek dota iespēja sacensties zināšanās par darba tiesībām, darba aizsardzību un sociālo dialogu, uzvarētājiem saņemot arī vērtīgas balvas. Konkursa PROFS mērķi ir veicināt Latvijas profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu interesi un izpratni par darba tiesībām un darba drošību, uzsākot darba gaitas; veicināt jauniešu – profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu – izpratni par sociālo dialogu.

Lekcija Liepājas Valsts tehnikumā

Reģionālo vizīšu laikā LBAS vadība – priekšsēdētājs Egils Baldzēns un viņa vietnieces Anda Grīnfelde un Gita Oškāja – tikās ar pilsētas domes vadību.

Vēlāk pēcpusdienā LBAS vadība un eksperti uz tikšanos aicināja reģionu arodbiedrību biedrus. Tikšanās laikā biedri tika informēti par LBAS aktualitātēm sociālekonomiskajā, darba tiesību un darba aizsardzības jomā. Tikšanās dalībniekiem bija iespēja gūt atbildes uz viņus interesējošiem jautājumiem par dažādām problēmsituācijām darba vidē, kā arī iepazīties ar Latvijas Arodbiedrību krājaizdevu sabiedrības (LAKS) pakalpojumiem arodbiedrību biedriem.

Izglītojošie pasākumi un konkurss PROFS notiek ar Eiropas Sociālā fonda Plus projekta Nr. 4.3.3.5/1/24/I/001 “Atbalsts labākam un ilgākam darba mūžam” atbalstu.

Reģionālā vizīte notiek ar Eiropas Sociālā fonda Plus projekta “Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības kapacitātes stiprināšana dalībai sociālajā dialogā visos līmeņos” (Nr. 4.3.4.4/1/23/I/002) atbalstu.

Sociālās drošības apakšpadomē

18. jūnijā notika Nacionālās Trīspusējās sadarbības padomes Sociālās drošības apakšpadome. Tajā piedalījās [Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības](#) priekšsēdētāja vietniece A.Grīnfelde un eksperte izglītības un nodarbinātības jautājumos L.Romele. Apakšpadomē tika skatīts jautājums par pensiju sistēmas pilnveidošanu un bāzes pensijām. Viens no iemesliem, kāpēc Labklājības ministrija (LM) ir nākusi klajā ar priekšlikumu par bāzes pensijām, ir nepietiekams vecuma pensijas atvietoējuma (adekvātuma) līmenis šobrīd un tā samazināšanās nākotnē.

Bāzes pensiju princips nozīmē, ka tiktu palielināta esošā piemaksa par 0,50 eiro par katru stāža gadu ar diviem variantiem – vai nu par pensijām, kas piešķirtas līdz 1996.gadam vai arī par pensijām, kas piešķirtas no 1997.gada. Piemaksu pakāpeniski noteiktu visiem pensionāriem par stāža gadiem no 1996.gada 1.janvāra (apmērs – 1 stāža gada vērtība ir vienāda ar piemaksas vērtību, kas noteikta par 1 stāža gadu pensijām, kas piešķirtas no 1997.gada).

Sociālie partneri atzinīgi novērtēja LM priekšlikumu, taču jāņem vērā, ka tas prasīs papildu izdevumus no valsts pamatbudžeta.

Diskutējot par bāzes pensijām, LBAS eksperte izglītības un nodarbinātības jautājumos L.Romele izmantoja izdevību un aktualizēja arodbiedrībām aktuālo jautājumu par atlikto VSAOI. LM atbildēja, ka tuvākajās dienās tiks izsūtīts informatīvais ziņojums “Par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu samaksas termiņu pagarinājumu un tā ietekmi uz personas vecuma pensijas apmēru” atkārtotai saskaņošanai. Arodbiedrības atgādina, ka informatīvais ziņojums saskaņošanai pirmo reizi tika izsūtīts jau 2025. gada 17. martā.

Tāpat arodbiedrības vērsa uzmanību, ka minimālais darba stāžs no 2025.gada, lai saņemtu vecuma pensiju, ir 20 gadi (iepriekš 15 gadi). Tas nozīmē, ka indivīds saņems tikai valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu 166 eiro apmērā, pat, ja būs nostrādāti 15 gadi un veiktas VSAOI.

21.maijā notika Nacionālās Trīspusējās sadarbības padomes Sociālās drošības apakšpadomes sēde, kurā piedalījās LBAS un dalīborganizāciju pārstāvji. Tajā tika skatīts jautājums par valsts fondēto pensiju shēmu (VFPS) jeb pensiju 2. līmeni. Arodbiedrību bažas raisīja mirušo dalībnieku uzkrātā kapitāla sadale. Proti, līdz ar izmaiņām 2018.gadā valsts fondēto pensiju likumā, fondēto pensiju shēmas dalībniekam ir tiesības izvēlēties, kā tiks izmantots viņa fondētās pensijas kapitāls, ja šis dalībnieks nomirst pirms vecuma pensijas pieprasīšanas (tai skaitā priekšlaicīgi) dienas:

- 1) to ieskaita valsts pensiju speciālajā budžetā;
- 2) to pievieno fondēto pensiju shēmas dalībnieka norādītās personas fondētās pensijas kapitālam;
- 3) to manto Civillikumā noteiktajā kārtībā.

Saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) datiem 2024. gadā pirms vecuma pensijas pieprasīšanas miruši 5 077 pensiju 2. līmeņa dalībnieki, kuru uzkrātais kapitāls bija 19,8 milj. eiro, tikai 4,5 milj. eiro – nodoti mantojumā atbilstoši Civillikumam, pārskaitot 1 189 mantiniekiem norādītajā bankas kontā. Savukārt 11,8 milj. eiro pārskaitīti uz valsts pensiju speciālo budžetu.

Iespējams tas ir saistīts ar to, ka daudzi izvēlas ne-nodot mantošanā 2.pensiju līmeņa uzkrājumu, jo tad saglabājas nosacījums par pensiju apgādnieka zaudējuma gadījumā, proti, bērni līdz 24 gadu vecumam saņem apgādnieka zaudējuma pensiju. Neskatoties uz to, arodbiedrības aicināja VSAA un Labklājības ministriju uzlabot komunikāciju un izvērtēt papildus informēšanas pasākumu nepieciešamību, lai strādājošie izdarītu savu izvēli pirms nav par vēlu.

Arodbiedrības diskutēja par revolucionāriem risinājumiem darba aizsardzībā – mākslīgā intelekta un digitalizācijas loma darba vietās

LBAS 24. aprīlī organizēja Starptautiskajai darba aizsardzības dienai veltītu konferenci “Revolucionāri risinājumi darba aizsardzībā – mākslīgā intelekta un digitalizācijas loma darba vietās”.

Šo tēmu šogad Starptautiskajai darba aizsardzības dienai 28. aprīlī ir izvēlējusies Starptautiskā darba organizācija (SDO). Tehnoloģiju attīstība ir novedusi pie jaunu nodarbinātības veidu rašanās, tostarp, darba digitālajās platformās, attālinātā un hibrīddarba. Tādēļ arī LBAS savā ikgadējā darba aizsardzības konferencē pievērsīsies mākslīgā intelekta un digitalizācijas izmantošanai darba apstākļu uzlabošanā.

Par darba aizsardzības situāciju valstī un turpmākajiem izaicinājumiem informēja JA Renārs Lūsis, Valsts darba inspekcijas direktors. Ivars Vanadziņš, Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūta direktors, pastāstīja par pētījumu par nelaimes gadījumiem darbā.

VIRĀK LASIET UN KONFERENCES IERAKSTU SKATĪET [ŠEIT](#).

STARPTAUTISKAJAI DARBA AIZSARDZĪBAS DIENAI VELTĪTĀ LBAS KONFERENCE

Revolucionāri risinājumi darba aizsardzībā – mākslīgā intelekta un digitalizācijas loma darba vietās

2025. gada 24. aprīlī

Rīgā tiekas Baltijas jūras reģiona arodbiedrības

10. aprīlī Rīgā tikās Baltijas jūras arodbiedrību tīkla (BASTUN)

pārstāvji. Baltijas jūras arodbiedrību tīkls BASTUN ir dibināts 1999. gadā un ir forums arodbiedrībām Baltijas jūras reģionā, lai apmainītos ar informāciju un apspriestu kopīgās intereses. BASTUN uzrauga un piedalās visu attiecīgo starptautisko organizāciju aktivitātēs reģionā. BASTUN sadarbojas ar Baltijas jūras valstu padomi un Baltijas jūras parlamentāro konferenci un ir novērotāja Baltijas jūras darba forumā.

Šīs pavasara sanāksmes galvenā tēma ir "Taisnīga pāreja". Starptautiskā Darba organizācija (SDO) to definē šādi: "Ekonomikas veidošana videi draudzīgākā veidā, kas ir pēc iespējas godīgāka un iekļaujošāka visiem iesaistītajiem, radot cienīga darba iespējas un nevienu neatstājot novārtā." Arodbiedrību pārstāvji apspriedīs arodbiedrību lomu taisnīgas pārejas veicināšanā, prezentēs labās prakses piemērus par to, kā arodbiedrības ar sociālā dialoga un koplīgumu slēgšanu palīdzēja, saglabāt vai transformēt darba vietas, kuras ietekmē zaļais kurss, pārkvalificēt darbiniekus, veicināt zaļo domāšanu un zaļās darba vietas. Papildus sanāksmē tiks apspriesta arodbiedrību loma un darbība enerģijas neatkarības veicināšanā.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Attēlā: Pirms BASTUN sanāksmes TV24 notika raidījuma ieraksts, kurā piedalījās (no labās) Maria Jeskova, Igaunijas arodbiedrību konfederācijas EAKL starptautiskā sekretāre, Magnus Gissler, Ziemeļvalstu arodbiedrību apvienības NFS ģenerālsēkretārs, Natalja Preisa, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) starptautiskā sekretāre, Eiropas tiesību un politikas dokumentu eksperte, Inga Ruginiene, Lietuvas sociālās aizsardzības un darba ministre, bijusī Lietuvas Arodbiedrību konfederācijas priekšsēdētāja, attālināti.

Raidījuma ierakstu skatiet šeit: [1. daļa](#), [2. daļa](#).

Starptautiskās Darba organizācijas ikgadējā darba konferencē

2. jūnijā savu darbu sāka Starptautiskās Darba organizācijas (ILO) ikgadējā darba konference (ILC). ILC ir pasaules mēroga darba tiesību notikums, kura mērķis ir pieņemt jaunus saistošus un rekomendējošus standartus darba tiesību jomā.

Kāda vērtība ir sekošanai ILO darba kārtībai?

Darba tiesības oriģināli aizsākās ILO. Jo īpaši arodbiedrību tiesību jomā ILO bija un turpina būt par galveno tiesību avotu. Jāpiemin pozitīvā tendence, ka Latvijas tiesas aizvien vairāk savos spriedumos izmanto ILO tiesību instrumentus un to interpretāciju.

Šogad ILC ir ambicioza darba kārtība, jo ir plānots pieņemt:

- gala versijā jaunu darba aizsardzības konvenciju un rekomendāciju par bioloģiskajiem riskiem
- konvencijas un vai rekomendācijas melnrakstu par darbu digitālajās platformās
- secinājumus par rekomendācijas par pāreju no neformālās uz formālo ekonomiku ieviešanu
- 2006. gada Jūras darba konvencijas kodeksa grozījumus
- kā ik gadu izskatīt lietas pret valstīs par konvenciju un rekomendāciju neizpildi.

No LBAS puses ILC piedalās Egils Baldzēns, LBAS priekšsēdētājs, un Natalja Preisa, LBAS starptautis-

ko un Eiropas tiesību eksperte un ILO Administratīvās padomes locekle (aizvietošana).

LBAS ILO ikgadējā Darba konferencē aicināja Latvijas valdību stiprināt arodbiedrību lomu, ieviešot kriminālatbildību par arodbiedrību tiesību pārkāpumiem, pieņemt koplīgumu veicināšanas plānu, kā arī nodrošināt to, ka aizsardzības spēju stiprināšanā tiek aizsargāti ieguldījumi publiskajos pakalpojumos.

VISU LBAS UZRUNU DARBA KONFERENCĒ LASIET [ŠEIT](#).

Ar simbolisku rožu stādīšanu arodbiedrības atzīmē Darba svētkus un ievada LBAS 35 gadu jubilejas mēnesi

LBAS 35. dzimšanas dienas mēneša ieskaņu – Darba svētkus un Satversmes sapulces sasaukšanas dienu – atzīmēja ar simbolisku rožu stādīšanu Raiņa un Aspazijas vasarnīcā Jūrmalā 28. aprīlī. Pirmo reizi LBAS arodbiedrības rozes šeit stādīja 2017. gada 1. maijā, un visas pirms astoņiem gadiem stādītās parka rozes vasarnīcas dārzā kuplo arī šodien.

Latvijas Satversmes sapulces pirmās sanāksšanas diena bija 1920. gada 1. maijā – pirms 105 gadiem. Kopš 2004. gada 1. maiju atzīmē arī kā Latvijas uzņemšanas dienu Eiropas Savienībā. Maijs ir arī LBAS dzimšanas dienas mēnesis, – pirms 35 gadiem 1990. gada 25., 26. maijā notika LBAS pirmais – dibināšanas kongress.

Visus šos arodbiedrību kustībai nozīmīgos notikumus LBAS vadība, biroja speciālisti un LBAS dalī-

borganizāciju vadītāji pieminēja ar simbolisku rožu stādīšanu vasarnīcas dārzā, bija iespēja iziet ekskursijā pa muzeju, klausīties Raiņa un Aspazijas muzeja pētnieka Jāņa Zāliša stāstus, sacensties par izteismīgāk deklamēto Raiņa vai Aspazijas dzejoli, mēroties zināšanās par Darba svētku vēsturi un ne tikai.

Abi dižgari – Rainis un Aspazija – šogad atzīmē 160. gadskārtu, 16. martā ir dzimusi Aspazija, Rainis – 11. septembrī. Abi dzejnieki ir Latvijas Valsts iestāžu, pašvaldību, uzņēmumu un finanšu darbinieku arodbiedrības (LVIPUFDA) goda biedri, un ar LVIPUFDA klātbūtni arodbiedrības īpaši pieminēs arī šīs nozīmīgās gadskārtas.

Vairāk K. Rācenāja fotogrāfijas no pasākuma skatiet [šeit](#).

19. un 20. jūnijā notika LBAS organizētās apmācības arodbiedrību aktivistiem „Arodbiedrību ABC”.

Dalībnieki gan teorētiski, gan praktiski apguva arodbiedrības kā kolektīva spēka nozīmi dažādos aspektos, kā arī komunikācijas prasmes.

Paldies dalībniekiem, kas bija ļoti zinātkāri un aktīvi!

Vairāk K. Rācenāja fotogrāfijas no apmācībām skatiet [šeit](#).

Profesionālās izglītības un nodarbinātības sadarbības apakšpadomē

27. maijā notika Nacionālās Trīspusējās sadarbības padomes Profesionālās izglītības un nodarbinātības sadarbības apakšpadome (PINTSA), kurā skatīja vairākus būtiskus jautājumus. Viens no darba kārtības jautājumiem bija Cilvēkkapitāla attīstības stratēģija. Arodbiedrību un darba devēju puses iebilda Ekonomikas ministrijai, pamatojot, ka jautājums ir novilcināts, un aicināja iesniegt Cilvēkkapitāla attīstības stratēģijas projektu jau līdz 2025.gada augusta beigām, ko Ekonomikas ministrija noraidīja. Tomēr diskusiju rezultātā Ekonomikas ministrija apsolīja, ka stratēģijas melnrakstu iesniegs līdz š.g. 31.augustam.

Kā nākamais darba kārtības jautājums tika skatīts Profesionālās izglītības finansēšanas modelis "Programma skola". Arodbiedrības pauda kritiku, ka darba grupas pēdējā sanāksme vispār nav notikusi un iebildumi nav ņemti vērā. Kompromiss netika panākts. Viskarstākās debātes izraisīja jautājums par izglītības kvalitātes pamatizglītības posmā, kuru arodbiedrības sākotnēji gribēja pat pārcelt uz citu PINTSA sēdi (uz š.g. oktobri), jo jautājums nav pienācīgi sagatavots.

VISU RAKSTU LASIET [ŠEIT](#).

LBAS iestājas par ģimeni kā vērtību ne tikai vārdos, bet arī valdības un sabiedrības rīcībā

Ministru kabinetā 2025. gada 1. aprīlī, Ministru prezidentes Evikas Siliņas vadībā norisinājās Demogrāfisko lietu padomes sēde, kurā zinātnieku grupas pārstāvis Juris Krūmiņš iepazīstināja ar demogrāfisko situāciju Latvijā un globālajām tendencēm, kā arī tika vērtēts Labklājības ministrijas informatīvais ziņojums par demogrāfiskās politikas attīstību un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību (LBAS) pārstāvēja priekšsēdētāja vietniece Anda Grīnfelde.

No valsts puses – atbalsts ģimenēm ir definēts, kā viena no prioritātēm valdības "4x4" prioritāro uzdevumu plānā, īpašu uzmanību pievēršot pakāpeniskai palīdzību sistēmas pilnveidošanai,

mājokļu pieejamības uzlabošanai, elastīgu bērnu pieskatīšanas pakalpojumu attīstīšanai un "Programma skola" ieviešanai.

LBAS kopumā atbalsta informatīvo ziņojumu "Par demogrāfiskās politikas attīstību" un atzinīgi vērtē Labklājības un citu ministriju iesaisti ziņojuma projekta izstrādē un konceptuāli neiebildt tā virzīšanai uz Ministru kabinetu.

Tomēr arodbiedrības pārstāve A.Grīnfelde iebilda pret priekšlikuma par nodokļu atvieglojuma par apgādājamajiem svītrosānu no Ziņojumā plānotajiem pasākumiem, atsaucoties arī uz darba devēju (P.Leiškalna) un daudz bērnu ģimeņu (E.Treijas) pārstāvju līdzīgu nostāju. Jau 2024. gada nodokļu politikas reformu darba grupā LBAS ar darba devējiem bija vienprātis, ka nodokļu atvieglojumam par apgādājamo būtu jāsasniedz 80% no neapliekamā minimuma. Jā šāds lēmums tiktu pieņemts jau sākot ar 2025.gadu, tad tas sastādītu 408 eiro par katru apgādājamo – līdzšinējo 250 eiro vietā.

VISU RAKSTU LASIET [ŠEIT](#).

LBAS viedoklis par likumprojektu “Grozījumi Darba likumā”

Labklājības ministrija 18.03.2025. ir sagatavojusi likumprojektu Grozījumi Darba likumā. Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība uzskata, ka tajā ietvertās normas ir saprātīgs kompromiss, kas padarīs darba tiesiskās attiecības elastīgākas, vienlaikus nodrošinās arī darbiniekiem pienācīgu aizsardzību un vairo darba koplīgumu slēgšanu. Vienlaikus LBAS ar dažām raugās uz priekšlikumu, kas paredz vienpusējas tiesības atkāpties no darba koplīguma noteikumu piemērošanas pēc darba koplīguma termiņa un dīkstāves ļaunprātīgu izmantošanu.

VISU RAKSTU LASIET [ŠEIT](#):

- Par darbinieku tiesībām uzteikt darba līgumu darba algas neizmaksas gadījumā
- Ilgstoša pārejoša darbnespēja smagi slima bērna kopšanas dēļ
- 10 darba dienu atvaļinājums adoptētājiem
- Darbinieku pārstāvju lēmumu pieņemšanas kārtība
- Paplašināts jautājumu loks, par ko vienoties darba koplīgumos
 - * Piemaksas par virsstundu darbu apmērs
 - * Atkāpes dīkstāves laikā
 - * Iespēja elastīgāk organizēt nepilnu darba laiku
- Diennakts un nedēļas atpūtas laika precizējums
- Elastīgāka iespēja organizēt nedēļas normālo darba laiku
- Iespēja ātrāk izbeigt līgumu uz noteiktu laiku
- Darba samaksas izmaksa pamatā ar pārskaitījumu
- Administratīvā sloga samazinājums kolektīvās atļaušanas gadījumā
- Asas diskusijas par darba koplīguma noteikumu piemērošanu
- Informēšana par mākslīgā intelekta sistēmas ieviešanu un lietošanu

Attēlā: TV24 raidījumā „Nacionālo interešu klubs” - par likumprojektu „Grozījumi Darba likumā. No labās — LBAS tautsaimniecības eksperts Mārtiņš Svirskis, LBAS priekšsēdētāja vietniece Gita Oškāja un Latvijas Kultūras darbinieku arodbiedrības priekšsēdētājs Edvīns Krieviņš

SKATĪETIES TV24 RAIDĪJUMA IERAKSTĀ: [1. daļa](#), [2. daļa](#).

Parakstīts Eiropas Sociālā dialoga pakts

Kopā ar darba devēju organizācijām un Eiropas Komisiju Eiropas Arodbiedrību konfederācija (ETUC) 5. martā ir parakstījusi paktu, lai stiprinātu sociālo partneru lomu darba tirgus, nodarbinātības un sociālās politikas veidošanā. Pakts ir politisks un arī praktisks apstiprinājums sociālā dialoga nozīmei ES.

Saskaņā ar Paktu Eiropas Komisija apņemas atbalstīt sociālo dialogu visos līmeņos, gan politiski, gan finansiāli, gan administratīvi, ilgtspējīgā veidā un veicinot valstu sociālo partneru spēju veidošanu.

Eiropas Komisija apņemas kopīgi strādāt, lai izveidotu Eiropas sociālo dialogu uz stingriem pamatiem, veicot:

- politiskā, finansiālā un administratīvā atbalsta nodrošināšanu sociālajiem partneriem, tostarp izmantojot spēju veidošanas iniciatīvas
- uzlabot sociālo partneru noslēgto nolīgumu īstenošanas ceļu, izmantojot ES tiesību aktus
- nodrošināt, ka par Eiropas Komisijas darba programmu notiek jēgpilnas konsultācijas ar sociālajiem partneriem
- izveidot sociālā dialoga sūtņa amatu Eiropas Komisijā.

Streiks atzīts par nelikumīgu – LAKRS: “Mēs neapstāsimies!”

2025. gada 12. jūnijā Rīgas pilsētas tiesa pieņēma lēmumu par streiku uzņēmumā CCC Riga Digital Services SIA. Streiks atzīts par nelikumīgu.

Kāds ir iemesls?

Tiesas skatījumā, saskaņā ar Streiku likuma 11. pantu, lēmums par streiku bija jāpieņem visiem LAKRS biedriem visā Latvijā, tostarp no Alūksnes, Balviem, Liepājas, Daugavpils, Rīgas un citām nozarēm – ne tikai konkrētajā uzņēmumā, kur streiks tika pieteikts.

Šāds skaidrojums atspoguļo dramatisku problēmu likumā: tas neņem vērā mūsdienīgu arodbiedrību struktūru. LAKRS apvieno darbiniekus no piecām dažādām nozarēm visā Latvijā – mums nav vienas vienīgas darbavietas, bet daudzveidīga pārstāvība visos reģionos.

LAKRS uzskata: Tiesa interpretējusi likumu pārāk šauri un formāli. Esošais Streiku likums ir novecojis un nespēj aizsargāt darbinieku tiesības mūsdienu apstākļos.

Prasība, lai visiem biedriem visā Latvijā jābalso par streiku vienā darba vietā, ir absurda un reāli liedz izmantot streika kārtību.

Inga Vējiņa, LAKRS priekšsēdētāja: “Ši cīņa nebeidzas šeit. Mēs turpināsim – arī Eiropas līmenī. Tā nav tikai LAKRS vai CCC darbinieku cīņa – tas ir jautājums par visu Latvijas strādājošo tiesībām uz streiku.”

Ko darīsim tālāk?

LAKRS turpinās darbu pie likuma maiņas. Mēs iestājamies par to, lai:

Streika iespēja Latvijā būtu reāli izmantojama, nevis formāla.

Likums atbilstu Eiropas sociālajām normām un darbinieku pamattiesībām.

Neviens darba devējs nevarētu aizsegties ar juridisku formalitāti, lai

apietu taisnīgumu.

Mūsu darbs turpinās.

Mēs neapstāsimies, kamēr Latvijā strādājošajiem būs reālas tiesības uz streiku – tā, kā tas pienākas demokrātiskā sabiedrībā.

Tālrunis: +371 28656124

E-pasts: arodbiedriba@lakrs.lv

Vairāk informācijas: www.lakrs.lv

Dievs vada, Daba iedvesmo, Darbs vieno

Jubilejas pasākuma atklāšanā, pacelot Meža dievu karogu, LMNA priekšsēdētāja Kristīne Rapa uzsvēra arodbiedrības pamatvērtības – tiesības uz darbu un strādnieku cieņu.

“Neviena nozare nevar pastāvēt bez cilvēkiem, kuri tajā strādā. Paldies visiem bijušajiem un esošajiem LMNA biedriem – jūsu ieguldījums nozarē ir nenovērtējams. Paldies visiem LMNA aroorganizāciju vadītājiem – jūs esat mūsu spēks. Paldies visiem arodbiedrību saimes kolēģiem, gan Latvijā, gan ārvalstīs. Lai mūs vieno kopīgs darbs un mīlestība uz mežu. Spēks vienībā!” puda Kristīne Rapa. “Meža nozares pārstāvji lieliski apzinās, ka ir mantinieki darbam, ko cilvēki, stādot mežu, paveikuši pirms tiem. Baudot šī darba augļus, ir svarīgi atcerēties, ka esam atbildīgi nākamajai paaudzei priekšā – lai būtu darbs arī tiem,

kuri nozarē strādās pēc mums. Tāpēc mūsu jubilejas gadā ar savu simbolisko piemēru aicinām visus veidot jaunu mežu.”

Starptautiskais novērtējums ciešajai sadarbībai “Nav labākas svinības kā koku stādīšana – tā ir dāvana nākotnei,” doto iespēju piedalīties augstu novērtēja Globālās arodbiedrību federācijas (BWI) ģenerālsēdētārs Ambets Jusons. Viņa pārstāvētā organizācija sastāv no vairāk nekā 350 arodbiedrībām 117 valstīs, kas apvieno 15 miljonus biedru. LMNA iedvesmots, Ambets Jusons solīja, ka aicinās arī katru no viņiem iestādīt pa kokam ilgtspējīgākai pasaules nākotnei.

Savukārt Eiropas Būvniecības un meža nozares arodbiedrību konfederācijas (EFBWW) ģenerālsēdētārs Toms Delū pasākuma atklāšanā īpaši uzteica LMNA lielo ieguldījumu starptautiskajā darbā.

Par iespēju LMNA biedriem un pasākuma viesiem vienoties kopīgā darbā paldies jāsaka “Latvijas Finierim” – tieši uzņēmuma īpašumā esošajā zemē Dobeles novada “Brankos” deviņu hektāru platībā tagad saulei pretī tiecas 12 000 jaunu bērziņu ar nelielu egles mistrojumu. To vidū – arī viens ozols, ko Lietuvas Meža nozares arodbiedrības priekšsēdētāja Diana Raitelaitiene pasākuma laikā iestādīja kā abu tautu draudzības un solidaritātes simbolu, uzsverot kopīgo vēsturi un pirms 35 gadiem no jauna izcīnīto neatkarību, tostarp tiesības apvienoties arodbiedrībās.

VISU RAKSTU LASIET [ŠEIT](#).

No Florences uz Latviju: kā ieviest taisnīgu zaļo pāreju

Atsaucoties LBAS piedāvājumam, no 10. līdz 12. jūnijam Dace Rumpe, arodorganizācijas “Latvijas valsts meži” priekšsēdētāja, piedalījās ETUI rīkotajā starptautiskajā seminārā “Green Job Transition” Florencē.

Seminārs pulcēja dažādu nozaru arodbiedrību pārstāvjus no Itālijas, Spānijas, Ungārijas, Lietuvas, Latvijas, Polijas un Slovākijas. Seminārā tika analizēti zaļās pārejas izaicinājumi un iespējas tādās nozarēs kā enerģētika, transports, rūpniecība, lauksaimniecība un mežsaimniecība. Īpaša uzmanība tika pievērsta darba kvalitātei, izmantojot Eiropas Darba kvalitātes indeksu (JQI), un tam, lai jaunās “zaļās” darbavietas būtu ilgtspējīgas un sociāli taisnīgas. Tika uzsvērtas arodbiedrību un sociālā dialoga loma taisnīgas pārejas nodrošināšanā, apskatīti arodbiedrību labās prakses piemēri un ES instrumenti, tostarp Just Transition Fund. Tika vērtēti arī darba vides riski klimata pārmaiņu kontekstā.

Sociālais dialogs pārmaiņu priekšā: LVM pieredze un Eiropas mācības

Semināram pieteicos intuitīvi nojaušot tēmas nozīmīgumu turpmākajā arodbiedrības darbā, sasaistot zaļo pāreju ar strukturālajām pārmaiņām manā darba vietā- AS “Latvijas valsts meži” (LVM). Arodorganizācija uzņēmumā nodibinājās tikai pirms sešiem mēnešiem — pirmo reizi uzņēmuma 25 gadu pastāvēšanas laikā — kā Latvijas Meža nozares arodbiedrības (LMNA) struktūrvienība. ETUI semināru apmeklēju saspringtā laikā: darbinieku skaita mazināšana, biedru neapmierinātība ar vadības pieņemtajiem lēmumiem un krasi atšķirīgs skatījums starp LVM vadību un LMNA uz sociālo dialogu, darbinieku tiesībām un pārmaiņu vadības pieeju.

LVM valde kā strukturālo izmaiņu iemeslu norāda Zemkopības ministrijas kā akcionāra “gaidu vēstule” izvirzītās prasības. Šī vēstule fokusējās uz klimatiskajiem, vides un ekonomiskajiem mērķiem. Darbinieki tajā aplūkoti kā optimizējams “cilvēkresurss” – bez konkrētiem mehānismiem viņu sociālās aizsardzības, pārkvalifikācijas vai profesionālās attīstības nodrošināšanai. Tas liek uzdot jautājumu: kādēļ šajos plānos nav iekļauts taisnīgas

pārejas sociālais aspekts?

Dalība ETUI seminārā paplašināja redzējumu un stiprināja pārliecību par arodbiedrības iespējām un nozīmi. Tā palīdzēja skaidrāk formulēt iespējamās rīcības virzienus, kas arī Latvijā ļautu pāreju uz zaļo ekonomiku izmantot kā iespēju padarīt darba tirgu taisnīgāku, drošāku un noturīgāku.

Kā būtu jānotiek zaļajai pārejai ETUI ieskatā?

“Zaļā pāreja” ir process, kurā sabiedrība un ekonomika virzās uz ilgtspējīgu, klimatneitrālu un

resursefektīvu attīstību. ETUI un arodbiedrības uzsver, ka pārejai jābūt taisnīgai, nodrošinot, ka darbinieki nav vien zaudētāji, bet gan aktīvi dalībnieki un ieguvēji. Šo mērķu atbalstam ETUI izstrādāja Eiropas Darba kvalitātes indeksu (JQI). Seminārā ETUI pētnieks Franklins Kimbimbi izskaidroja JQI sešas dimensijas: ienākumu kvalitāti, darba drošību, darba un brīvā laika līdzsvaru, darba apstākļus, prasmju attīstību un kolektīvo pārstāvniecību; un indeksa pielietojumu darba kvalitātes novērtēšanai un salīdzināšanai visā ES.

Riski un iespējas

Zaļā pāreja maina darba tirgu, veidojot jaunas un likvidējot esošās darba vietas, īpaši piesārņojošajos sektoros, piemēram, fosilā enerģija, transports, metālapstrāde, tradicionālā lauksaimniecība. ETUI eksperts Manuels Gonzālez Bēthencourt skaidroja zaļo nozaru potenciālu jaunu darba vietu radīšanai. Saskaņā ar ILO datiem, par katru zaudēto darba vietu līdz 2030. gadam radīsies četras jaunas tādos sektoros kā energoefektivitāte, atjaunojamā enerģija, ilgtspējīga lauksaimniecība un mežsaimniecība, aprites ekonomika un elektromobilitāte. Eksperts īpaši uzsvēra pāreju kā iespēju uzlabot darbu kvalitāti un arodbiedrību lomas un iesaistes nozīmīgumu- ja vienlaikus notiek vides investīcijas un sociālais dialogs, pāreja var veidot miljoniem jaunu darba vietu visā pasaulē. Semināra diskutējām par to, ka zaļā pāreja paver jaunas iespējas, bet ne visas valstis un uzņēmumi vienlīdz labi spēj tās izmantot.

VISU RAKSTU LASIET [ŠEIT](#).

Valsts izdevumu plānošanā kā vienu no kritērijiem izmanto daļu no iekšzemes kopprodukta (IKP), ko valdība tērē savu funkciju nodrošināšanai [1]. Latvijas valsts finansējums veselības aprūpei būtiski atpaliek no vidējā ES rādītāja, tāpēc iedzīvotāju skaits sarūk [2,3]. “Eurostat” dati liecina, ka 2022. gadā ES valstīs vidēji veselības aprūpei tērēja 7,6%, kamēr Latvija – tikai 4,8% no IKP (aizsardzībai – 2,2%). Atbilstoši Finanšu ministrijas prognozei, šogad Latvijas valsts izdevumi veselības aprūpei mazināti (4,5%), bet aizsardzībai – kāpināti (3,7%) [4,5]. Turpinot celt izdevumus aizsardzībai, bet nepaaugstinot tos veselības aprūpei, pakļaujam valsti sabrukšanas riskam.

Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības (LVSADA) priekšsēdētāja Valda Kera publikāciju „Vai pārvērtisim Latviju par labi apsargātu kapsētu?” žurnālā „Latvijas ārsts” lasiet arī [šeit](#).

Domnīcā sociālie partneri apmainās viedokļiem par virsstundu piemaksu regulējumu

Jūnijā Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība turpināja uzsākt domnīcu ciklu, šoreiz aicinot sociālos partnerus un nozares diskutēt par virsstundu regulējumu un tā ietekmi uz Latvijas konkurētspēju.

13. jūnija domnīcā piedalījās Labklājības ministrijas (LM) parlamentārais sekretārs Kristis Bergans-Bergis, Ekonomikas ministrijas (EM) Cilvēkkapitāla attīstības departamenta direktore Baiba Baškere, Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) ģenerāldirektors Kaspars Gorkšs un LDDK juriste, darba tiesību eksperte Anete Neilande un Saeimas frakcijas "Progresīvie" pārstāve Selma Teodora Lawrence, kā arī LBAS un tās dalīborganizāciju pārstāvji.

Centrālais jautājums, uz ko domnīcas ietvaros tika meklētas atbildes bija, – vai šī brīža virsstundu regulējums padara Latvija saimnieciskās darbības veicējus nekonkurētspējīgus salīdzinot ar citām valstīm? Pietiekami bieži esam dzirdējuši no darba devēju puses argumentu, ka Latvija ir gandrīz vienīgā valsts Eiropā, kurā joprojām saglabājusies 100% virsstundu piemaksa, kamēr tipiskais virsstundu piemaksas apmērs ir 50% no stundas pamatlīkmes. Turklāt, nereti šis arguments tiek papildināts ar piezīmi, ka divas vienīgās valstis, izņemot Latviju, kurās arī saglabājusies 100% virsstundu piemaksa, ir Krievija un Baltkrievija. Šī piezīme, protams, neveido nekādu objektīvu argumentāciju, kādēļ Latvijā būtu īstais laiks mainīt virsstundu regulējumu, bet izdara veiksmīgu emocionālo spiedienu, ka mēs kaut kur līdzināmies Krievijai un Baltkrievijai, ka-

mēr citur Eiropā regulējums ir savādāks.

Neskatoties uz emocionālajiem argumentiem, LBAS domnīcas ietvaros jautāja dalībniekiem, kāda tieši ir virsstundu piemaksu ietekme uz Latvijas tautsaimniecības konkurētspēju. Vienlaikus LBAS eksperts tautsaimniecības jautājumos norādīja, ka 2025. gada 1. ceturksnī darbaspēka izmaksas Latvijā bijušas zemākas kā pārējās Baltijas valstīs. Pat ja tiek ieskaitīta viena virsstunda, jeb darbinieks attiecīgi vienā dienā nostrādājis 9 stundas, darba devējam darbinieks Latvijā nominālā izmaksā lētāk, kā Lietuvā un Igaunijā.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

K. Rācenāja fotogrāfijas skatiet [šeit](#).

Domnīcā par mācību praksēm

11.aprīlī Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS) organizēja domnīcu par mācību praksēm. Mācību prakses tā ir mācību iemaņu nostiprināšana un nepieciešamība profesionālās izglītības procesā. Nereti audzēkņi nav gatavi darba tirgum vai arī notiek pasīva audzēkņu iesaiste mācību praksēs, tāpēc šis jautājums ir divtik svarīgs. Neapšaubāmi, sākot ar 2022.gadu, ir notikušas būtiskas izmaiņas mācību prakšu regulācijā līdz ar grozījumiem Profesionālās izglītības likumā, taču joprojām nav atrisināti tādi jautājumi kā, piemēram, prakšu aizstāvēšana. Būtiska profesionālās izglītības sastāvdaļa ir darba vidē balstītas mācības, taču līdz ar Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekta "Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu dalība darba vidē balstītās mācībās un mācību praksēs uzņēmumos" beigām DVB turpina tikai dažas profesionālās izglītības iestādes, kur nozīmīga sastāvdaļa ir tieši prakse. Būtu jāpārskata arī Ministru kabineta noteikumi Nr.484 "Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības", jo tie pamatā tika izstrādāti jau iepriekš minētajam ESF projektam. Arodbiedrību ieskatā nav atbalstāma prakse mācību procesa sākumā, kas ir tāda kā "iepazīšanās" prakse, jo būtiskākie mācību priekšmeti tiek apgūti vēlākajosursos. Turklāt pēc arodbiedrību novērojumiem aptuveni 40% no audzēkņiem pirmajosursos nav pārliecināti par savas izglītības programmas izvēli. Lai padarītu mācību prakses pievilcīgākas, darba devējiem varētu piešķirt nodokļu atlaides, taču ir jādoma par ilgtspējīgu finansēšanas sistēmu.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Muzeju naktī 2025 Arodbiedrību namā

Vairāk par to, kas notika Muzeju naktī Arodbiedrību namā, lasiet [šeit](#).
Visas K. Rācenāja fotogrāfijas no pasākuma skatiet [šeit](#).

24. maijā notika LBAS pludmales volejbola Lielās balvas izcīņas 1. kārtā, veltīta LBAS 35 gadu jubilejai. Sīvā cīņā fināla sacensībā 1. vietu ieguva LAB Enerģija jaunieši, 2. vietu - Arodbiedrības LAKRS jaunieši, 3. vietu - Latvijas Meža nozares arodbiedrības komanda! Apsveicam!

Visas M. Pužula fotogrāfijas no pasākuma skatiet [šeit](#).

